

Den Haag, 17 januari 2012 Aan B&W van den Haag met ontvangst bevestiging

Zienswijze

Publicatie Gemeenteberichten op 8 december 2011. Ontwerp afwijkingsbesluit/omgevingsvergunning met toepassing van artikel 2.12 eerste lid onder a sub 3 van de Wabo

Noordwal Veenkade, het in afwijking van het bestemmingsplan bouwen van een ondergrondse parkeergarage ter hoogte van Noordwal 4 en Veenkade 9, alsmede het doortrekken van de gracht, het veranderen van de brug tussen de Torenstraat en de Bilderdijkstraat en het bouwen van een brug tussen de Prinsessewal en de Toussaintkade 1 en bijbehorende werkzaamheden.

De ze zienswijze wordt ingediend door ondergetekende namens én door de 60 (rechts)personen genoemd in de bijlage.

Het gevraagde (tijdelijke) omgevingsvergunning voor Noordwal, Veenkade, Toussaintkade en Prinsessewal beoogt het mogelijk maken van enkele bouwwerken, te weten een paar bruggen en een ondergrondse parkeergarage waarvan het voornemen voor een (buitenplanse) ontheffing is gepubliceerd op 8 december 2011.

1. Deze bouwwerken worden bekostigd uit de publieke middelen en moeten voldoen aan de eisen van proportionaliteit en doelmatigheid. Als een bouwwerk, dat gefinancierd wordt uit de publieke middelen, niet voldoet aan de eis van proportionaliteit en doelmatigheid dan kan het beschouwd worden als niet uitvoerbaar en kan het om die reden niet opgenomen worden in het bestemmingsplan. Ook als de gepresenteerde financiële onderbouwing van het onderhavige beoogde bouwwerk niet deugt, kan het gezien worden als niet uitvoerbaar en kan er geen ontheffing verleend worden op grond het nieuwe bestemmingsplan. Daarbij ontbreekt ook het maatschappelijk draagvlak.

2. Ook als de ruimtelijke onderbouwing niet deugt kan er geen ontheffing en een (tijdelijke) omgevingsvergunning verleend worden. Naar onze mening is de ruimtelijke onderbouwing in deze niet toereikend.

3. De aangekondigde bouwplannen zijn in strijd met de vigerende bestemmingsplannen aldaar

4. Hierdoor is het bouwplan ook in strijd met de eis van door de raad vastgestelde maar nog niet definitieve bestemmingsplan Noordwal-Veenkade om daarin opgenomen te worden.

Wij doelen hier met name op de bouw van de Volautomatische autoberging, welke bouw veel extra risico met zich brengt en bouwtijd in het gebied met minstens een jaar verlengt. Waardoor meer schade zal ontstaan voor bewoners en bedrijven in de aangesloten wijken.

Maar door de aanleg van autoberging zal ook een zeer belangrijke openbaar vervoersverbinding ruim een jaar onderbroken gaan worden. De aan te leggen autoberging gaat onder een cruciale verbinding van drie stadswijken door, kan daar niet in gedeelten worden aangelegd en veroorzaakt een bouwput van op zijn minst 10 meter diep.

Hoe vervangend openbaar vervoer geregeld gaat worden is nog niet bekend.

Dit maakt dat het overlastgebied door de bouw van de autoberging nog groter wordt. Het strekt zich daarom uit van het Statenkwartier tot aan het Station Den Haag Centraal. De hotels langs de route van lijn 17 ondervinden hierdoor schade. Door het ontbreken van dit openbaar vervoer zullen meer verkeersbewegingen gaan plaatsvinden wat in strijd is met de doelstelling het Verkeerscirculatieplan. Of de uitgeweken passagiers weer terug in de tram te krijgen zijn is maar de vraag. Ook de HTM zal schade ondervinden en zal gecompenseerd willen worden. Ook dit is niet geregeld. Alternatieve haltes op de Waldeck Pyrmontkade of de Parkstraat zijn onacceptabel, ware dit wel zo dan zou lijn 17, de meest rendabele lijn, nooit zijn aangelegd.

De omliggende panden zijn instabiel en lopen een zeer hoog risico op schade. De omvang van de eventuele schade die kan optreden is niet bekend en of een verzekering is afgesloten en voor welke schades is nog niet bekend. In hoeverre de ondernemers in de wijde omgeving gecompenseerd zullen kunnen worden is niet bekend en ook de snelheid waarmee een schadeclaim zal worden afgehandeld is niet bekend. Een post voor schadeclaims is niet ingecalculiseerd in de stichtingskosten en de exploitatiekosten. Ook is niet bekend welke dekking is ingebouwd voor eventuele calamiteiten. De perikelen rond de bouw van de tramtunnel in de Grote Marktstraat staat nog fris in het geheugen.

De aanbesteding is nog niet afgerond. De aannemer en de werkelijke bouwkosten zijn nog niet bekend. De investeringskosten zijn slechts een schatting. Gezien de te lopen risico's en de ervaring met soortgelijke bouwwerken in het stadsdeel centrum zijn de genoemde bedragen geen reële schatting van de bouwkosten. Het is dus alleszins de vraag of de raad in deze tijd van zeer krappe financiële middelen akkoord zal gaan met hogere bouwkosten als de aannemers en de aanneemsom bekend zullen zijn. De uitnodigingen tot inschrijving worden eerst rond 27 januari verzonden zo staat te lezen op <http://www.denhaag.nl/home/bedrijven-en-instellingen/actueel/to/NoordwalVeenkade-3.htm>.

De kosten van de bouw zijn nu nog in het geheel niet in werkelijkheid gegeven.

Hierover is het dus onmogelijk een zienswijze te geven. De aanvraag van de aanbesteding is op basis van dit bouwplan.

Maar doordat de watervergunning door het Hoogheemraadschap Delfland op 5 december 2011 niet is verleend voor o.a. de bouw van de autoberging, zal het bouwplan moeten

worden aangepast om de vergunning alsnog te verkrijgen en daardoor zullen ook de offertes moeten worden aangepast en zal de aanneemprijs eerder stijgen dan dalen.

Niet alle kosten zijn in beeld gebracht en naar verluidt zijn er nogal wat onvoorziene bijkomende kosten van niet geringe aard.

Wij willen hiervoor wijzen op de haalbaarheidsstudie van Movares c.s. door het college geïnitieerd waaruit onder meer blijkt dat de exploitatiekosten niet gedekt zullen zijn.

Eventuele verliezen zouden gedekt moeten worden uit de “winst” (term van de wethouder VCP) uit de parkeergelden. De abonnementsprijzen die gevraagd gaan worden liggen ver onder de prijs van een parkeerplaats in de directe omgeving. De ‘subsidie’ die gegeven gaat worden om de verliezen te dekken is volgens ons aan te merken als staatssteun, zeker omdat de exploitatie na enige jaren over zal gaan in particuliere handen, zoals de gewoonte is in Den Haag. Voor deze staatssteun is geen toestemming verkregen.

Er is een onacceptabele onderbreking van het openbaar vervoer. Er zijn geen goede maatregelen getroffen, althans die blijken niet uit het bouwplan. Hierover is in onvoldoende mate nagedacht en de inwoners van de wijken die gebruik maken van de tramverbinding van lijn 17 ondervinden onnodige schade hierdoor. Ook de bedrijven die hun klandizie ontlene aan passagiers van deze tramlijn worden hierdoor onevenredig getroffen. Er is geen financiële compensatie bekend.

Dat de autoberging noodzakelijk is om de verloren parkeerplaatsen te compenseren die verdwijnen door het terugbrengen van de singel, zoals in de voorontwerpfase was voorgesteld, is niet vol te houden. Immers in de laatste raadsvergadering van 2011 heeft de wethouder gesteld dat de berging wordt gebouwd om de toekomstige behoefte aan parkeervoorzieningen te kunnen dekken. Dit volgt uit een door hem genoemde toename van het autoverkeer.

Welnu, als het autoverkeer toeneemt dan zal dat zeker zijn met auto's die op gas rijden of elektrisch worden aangedreven. Deze autoberging is daar absoluut niet toegankelijk voor.

Bij de planontwikkeling voor het terugbrengen van het water op de Noordwal-Veenkade is in 2007 slechts sprake van het terugbrengen van het water. In de stadkrant van 2008 nummer 13 pagina 2 wordt gesproken over het gemis van 35 parkeerplaatsen door het weghalen van de overkluizing. Ook bij de beantwoording Inspraak van het Voorontwerp VAB (RIS 169119b 17/12/2009) wordt over niet meer dan het gemis van 50 plaatsen gesproken. Het gemis van die plaatsen is geheel in overeenstemming met het ingevoerde verkeerscirculatieplan.

Dat het niet gaat om compensatie of toekomstig gebrek aan parkeerruimte mag blijken uit de Plantoelichting (RIS 169119c, 17 december 2009) pag. 16 laatste alinea: *Tijdens de realisatieperiode zal de gemeente contact zoeken met de bewoners van de woonstraten in de driehoek Toussaintkade - Vondelstraat - Elandstraat. Indien één van de straten belangstelling*

heeft in de ombouw tot autovrije straat dan kan worden overeengekomen dat men voortaan parkeert in de VAB.

Het aantal plaatsen dat met het inlossen van deze belofte gemoed zullen zijn overtreffen in ruime mate de 160 plaatsen van de berging en zeker het aantal plaatsen dat beschikbaar gesteld wordt aan bewoners. Deze belofte kan tevens inhouden dat er geparkeerd gaat worden tegen de prijs van een bewonersvergunning. Hierdoor komt de exploitatie helemaal niet rond en er zal dan ook geen plaats meer zijn voor andere auto's dan die van de bewoners uit de genoemde straten.

Het bouwplan is tot stand gekomen op oneigenlijke gronden en voldoet niet aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Dit plan is niet af en kan op basis van de huidige gegevens niet worden uitgevoerd waardoor een ontheffing aan dit bouwplan zal moeten worden onthouden.

De bouw van deze berging gaat ten koste van de inrichting van de openbare ruimte die recht doet aan het Rijksbeschermd Stadsgezicht en het Cultureel erfgoed ter plaatse. De welstandscommissie heeft niet getoetst aan de criteria van het Rijksbeschermd Stadsgezicht ter plaatse. De 'innamehuisjes' doen in hoge mate afbreuk aan de oorspronkelijke bedoeling van de ontwikkeling van dat gebied door het terugbrengen van het water. Niet het water en de kaden met de bomen zijn door dit bouwplan van de VAB dominant in dit Rijksbeschermd Stadsgezicht, maar de onzichtbare autoberging is de dominante factor. Deze onzichtbare autoberging vestigt alle aandacht op zich door de liftschachten en noodzakelijk geworden aanleg van twee terrasboten. Dit ter compensatie van het verloren gaan van terrasruimte op de kade. Deze terrasboten maken het zicht op het water niet breder dan dat het zou worden als slechts de overkluizing verwijderd zou worden. Dit is in strijd met het profiel van de gracht en de kade.

Op dit kaartje uit het bestemmingsplan Westeinde is goed de begrenzing te zien van de omliggende bestemmingsplannen. Het gebied Noordwal-Veenkade behoort tot het bestemmingsplan St Jacobskerk en Westeinde.

Bestemmingsplan Westeinde eo (2009)

De oudere regelingen – de Verordening Kortenbos van oktober 1961, het bestemmingsplan Lijnbaan van 1968 zijn niet van belang omdat de aanwijzing tot beschermd gezicht van nadien is en er dus een aanhoudingsplicht geldt om op basis van die plannen besluiten

te nemen.

Op 7 juli 2009 is door de gemeenteraad het bestemmingsplan Westeinde en omgeving vastgesteld waartoe behoort de overkluizing Bilderdijkstraat-Torenstraat. In een uitspraak van de Raad van State van 24 november 2010 is dat besluit vernietigd 'wat betreft de

plandelen voor de gronden waaraan de dubbelbestemming "Waarde-Cultuurhistorie" is toegekend" vanwege gebrek aan zorgvuldigheid en motivering.

Naar aanleiding hiervan is een kaart op de gemeentelijke website verschenen waar slechts een deel van de door de Raad van State aangewezen gronden zijn verwerkt en er is begin december 2011 een 1e herziening aangekondigd voor een nog beperkter gedeelte. Los daarvan kan er geen misverstand bestaan over de plangrenzen van dit bestemmingsplan zoals die zijn vastgesteld door de Gemeenteraad – en daartoe behoorde behalve het 'Torenplein' bij Florencia ook de overkluizing Torenstraat-Bilderdijkstraat.

Het staat de gemeente niet vrij om, wanneer het goed uitkomt, een vastgesteld bestemmingsplan waarvoor een herziening is aangekondigd, zonder gemeenteraadsbesluit aan te passen voor wat betreft de plangrenzen en de omvang. Dit gebied kan niet vervreemd worden van het Bestemmingsplan St Jacobskerk en van het bestemmingsplan Westeinde zonder besluit. Dit is in strijd met de Algemene wet bestuursrecht en de Wet ruimtelijke ordening.

Bestemmingsplan St Jacobskerk.

Het bestemmingsplan St Jacobskerk omvat ruwweg het gebied begrensd door Prinsegracht-Grote Markt, Jan Hendrikstraat-Torenstraat-Bilderdijkstraat, Mauritskade, Parkstraat-Kneuterdijk.

Beschermd stadsgezichten.

Het beschermd stadsgezicht Centrum is na aanwijzing op 5 juli 1971 enkele keren uitgebreid (4 juli 1994). Omdat het deel uitmaakt van een groot aaneengesloten gebied van rijks- en gemeentelijk beschermd stadsgezichten is het een door de Provincie Zuidholland aangewezen tiopgebied, een zg Belvédère gebied (Nota Regels voor Ruimte).

Het Zeeheldenkwartier is aangewezen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht in ? en is in 2004 uitgebreid met een vergeten strook achter de Laan van Meerdervoort.

In de aanwijzing voor het Centrumgebied komt de volgende passage voor:

" Van belang zijn vooral de dwarsprofielen over de grachten en hun belendende kaden, die de omtrek van de binnenstad markeren. Van betekenis zijn hier de relatie tussen de breedte van het water en de flankerende kaden, de gemetselde kademuren en de indeling van de kaden in een met natuurstenen kasseien geplaveide strook langs het water, waarin bomen zijn geplant, een verkeersstrook, een trottoir en een particuliere stoepenstrook direct voor de bebouwing."

Toetsing Bouwplannen

Voor de toetsing van bouwplannen is van belang vwb de 'bouwrechten' de bestemmings- en bouwregels uit het bestemmingsplan en de wijze waarop het beschermd stadsgezicht is neergeslagen hierin. In het Bestemmingsplann Westeinde 2009 staat hierover:

"Ingevolge artikel 36 van de Monumentenwet 1988 moet de gemeenteraad een bestemmingsplan vaststellen ter bescherming van de cultuurhistorische waarden: de belangen die worden omschreven in de toelichting van de aanwijzing tot rijksbeschermd

stadsgezicht Centrum. Het beschermd stadsgezicht omvat thans in grote lijnen de binnenstad binnen de singelgrachten, met uitzondering van het oostelijk deel van het Spuikwartier en het westelijke deel van het Kortenbosgebied, waar de nog resterende historische waarden een te fragmentarisch en geïsoleerd karakter hebben, en de aansluitende gebieden Koekamp – Malieveld en Willemspark. Met de aanwijzing van dit rijksbeschermd stadsgezicht werden de al eerder beschermde Haagse stadsgezichten in onderlinge relatie gebracht en uitgebreid met een aantal tussenliggende en aangrenzende gebieden waarvan het cultuurhistorische belang in het verleden onvoldoende is gewaardeerd. Binnen het aldus in zijn geheel omgrensde gebied zijn de belangen waarop de bescherming is gericht zeker niet overal gelijk van aard en gewicht. De 'nadere typering van te beschermen waarden' uit deze toelichting is als bijlage Rijksbeschermd Stadsgezicht Centrum bij de regels opgenomen en in de regels is bepaald dat de cultuurhistorische waarden die hierin worden beschreven niet mogen worden aangetast.

Ingevolge artikel 14 van de Monumentenverordening van de gemeente Den Haag moet ook ter bescherming van de cultuurhistorische waarden die samenhangen met de aanwijzing van het Zeeheldenkwartier tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht, een beschermend plan worden opgesteld.

Ten behoeve van de bescherming van beide beschermde stadsgezichten is in artikel 21 van de regels een regeling opgenomen (zie paragraaf 6.3.2). Naast de regels die dit bestemmingsplan stelt, worden bouwwerken in het beschermd stadsgezicht getoetst aan redelijke eisen van welstand. In dit kader hanteert gemeente Den Haag de Welstandsnota.

Artikel 21 Waarde - Cultuurhistorie

“De juridisch-planologische bescherming van de beschermde stadsgezichten - het rijksbeschermd stadsgezicht Centrum en het gemeentelijk beschermd stadsgezicht Zeeheldenkwartier dat voor een klein deel binnen het plangebied valt (zie paragraaf 2.2.3) - vindt plaats langs twee wegen. In de eerste plaats worden de goot- en nokhoogte bij de karakteristieke bebouwing zo nauwgezet mogelijk per pand aangegeven, om de verscheidenheid in goot- en nokhoogte te waarborgen. Indien tussen aangrenzende panden een hoogteverschil kleiner dan 1 m bestaat, is voor het maximum gekozen; bij grotere hoogteverschillen zijn de goot- en nokhoogte per pand aangeduid.

In de tweede plaats zijn de beschermd stadsgezichten zelf op de plankaart aangeduid. Op de gronden die als zodanig zijn aangeduid is de dubbelbestemming Waarde-Cultuurhistorie van toepassing. Centraal staat de regel dat slechts mag worden gebouwd met inachtneming van de cultuurhistorische waarden. Deze waarden worden beschreven in bijlagen bij de regels: de toelichting op de aanwijzing van een deel van het plangebied tot Rijksbeschermd Stadsgezicht Centrum en de bijbehorende historisch-ruimtelijke waarderingskaart respectievelijk de toelichting op de aanwijzing van het Gemeentelijk beschermd stadsgezicht Zeeheldenkwartier. Als de algemene bouwregels of bouwregels in andere bestemmingen een bebouwing toestaan die in strijd is met de cultuurhistorische waarden die een van beide aanwijzingen beschrijven, moeten de cultuurhistorische waarden in acht worden genomen

en geven deze de doorslag. Alleen indien de gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden onevenredig worden beperkt én indien in zo'n geval de welstands- en monumentencommissie is geraadpleegd, kan daarop een uitzondering worden gemaakt. Tenslotte kent de dubbelbestemming Waarde-Cultuurhistorie een aanlegvergunningplicht: pleisteren, verven en dergelijke van gevels en muren binnen een beschermd stadsgezicht is gebonden aan een aanlegvergunning. Dit mag alleen als het geen afbreuk doet aan de cultuurhistorische waarden die in de bijlagen worden beschreven."

Voor de toetsing of bouwplannen niet in ernstige mate in strijd zijn met redelijke eisen van Welstand beoordeeld de Welstandscommissie naar de bestuurlijk vastgestelde Welstandscriteria.

In de Haagse Welstandsnota zijn voor het beschermde stadsgezicht onder meer van kracht de Notitie Bouwen in Beschermd Stadsgezichten van de Afdeling Monumentenzorg en de bijbehorende Ordekaarten van beschermde stadsgezichten. Voor Het Zeeheldenkwartier is de oude bestemmingsplangrens aangegeven zodat het bouwblok Bilderdijkstraat-Veenkade-Toussaintkade-Elandsstraat hierbuiten valt. Voor het Centrum is de oude bestemmingsplanindeling aangehouden en de kaarten die bij de aanwijzing horen. Omdat hier bestuurlijk niet is aangegeven tot welke orde de Veenkade/Noordwal (en Toussaintkade) behoren is toetsing niet op voorhand mogelijk. Aannemelijk is dat het evenals de Veenkade aan de andere zijde van de Bilderdijkstraat een 1e orde gebied is, 'drager' van het beschermde stadsgezicht.

Wanneer de 'transparante toegangen' tot de parkeerkelder op de kade worden getoetst door de Monumenten- en Welstandscommissie, dan is niet de vraag of deze 'onzichtbaar' zijn – als de spreekwoordelijke kleren van de keizer. Maar het gaat erom of ze de conventies respecteren die aan de in de aanwijzing genoemde waarden kleven: de kaden, het profiel, de breedte van het water en de architectonische karakteristiek. Uit het advies van de Monumenten- en Welstandscommissie blijkt niet dat getoetst is naar de criteria die gelden voor het Rijksbeschermd Stadsgezicht.

Mocht er sprake zijn van een mogelijk beroep op de Crisis en herstelwet dan is dit niet aan de orde aangezien alle denkbare belanghebbenden deze zienswijze onderschrijven. Wij behouden ons het recht voor de gronden van deze zienswijze nog nader aan te onderbouwen.

Zoals gemeld, aan te merken als ruim 75 zienswijzen.

Ingediend door ondergetekende en degenen die vermeld staan op de bijlagen.

Mr. H.G. Boenders
Piet Heinstraat 100
2518 CL Den Haag
Tel. 0641401986

Ontvangstbewijs

Volgnr.
* 002259

Datum 17-01-2012 Tijd 16:15

Aan: Naam College Burg- & Wethouders

Dienst

Telnr:

Adres

Betreft Zienswijze Parkeergarage Noordwal/Oostkade

Afzender: Naam Dhr. A. H. Boenders

Adres Pict Kleinstraat 106

Woonplaats 2518 CL Den Haag

Naam Receptie

Handtekening ontvanger

_____